

LIBERTATEA

FOAIE PENTRU POPOR

PREȚUL DE ABONAMENT:

Redacția și Administrația:

APARE JOIA

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pe 1 an 120 lei; pe 1/2 60 lei; pe 1/4 30

ORĂȘTIE (jud. Hunedoarei)

Redactor resp.: Dr. ION I. MOȚA

Germania.

Singura țară de pe glob care își ridică capul împotriva celei mai păcătoase iobăgii de lume nouă. Ea ia de pept hidra evreiască și pășește ca stăpână în casa ei! Că ajunseseră Jidani în unele slujbe și câștiguri, a fi ei 80 la sută.

— LACOMIA LOR, E PEIREA LOR —

Cele ce se petrec azi în Germania, sunt lucruri peste cari lumea nu poate trece în tăcere.

Noi nu-i iubim pe Germani, pentru-că față de noi Românii s'au purtat cănește de tot și pe vremea lui Bismark, ca și pe a Kaizerului Wilhelm II. (Vom arăta asta în numărul nostru de Paști mai pe larg și limpede). Și nu-i putem iubi, nici macar noroc în privința asta nu le putem dori, pentru-că voesc stăpânirea cu braț tare, stăpânirea pumnului lor zdravăn german, departe-departee peste țări și mări, călcând în picioare vieți și inimi de ale popoarelor ce nu le-au greșit nimic.

Dar aceea ce azi face Germania la ea acasă — nu poate să nu placă sufletului național și creștin, a fiecărui om cu judecată sănătoasă și cu privire limpede în viitor.

Neastâmpăratul și mișelul neam evreesc, care a tulburat pacea și a ros norocul atâtor popoare, — și le roade și azi, ba azi încă mai tare și mai îndrăzneț ca ori-când, — ajunseseră a se vâra și în corpul poporului german, aproape ca în al nostru, luând din naintea fiilor neamului german, pâinea și izvoarele de venit.

Au găsit ei, Jidanii, destui oameni slabi de înger și între Germani, cari să spună că nu văd îmbulzirea lor și să-lase să facă azi un pas, mână altul, înainte, în cucerirea de loc, întru înlăturarea germanilor dela drepturile lor firești.

Așa ajunseseră, de pildă, ca în scaunele de Doctori prin Spitalele statului, chiar în Berlin, — să fie, de necrezut!, vre-o 80 la sută ei Doctorii jidani! Germanii? Ei trăiască din sudoarea feței lor, ca Doctori ce așteaptă să-i caute cine vrea și când vrea, la ei acasă. Iar dumnealor, jidanii, adăpostii în palatele spitalelor, încălzii, luminați, și plătiți frumos

la fiecare lună, de spitalele Germanilor...

Și așa și pe alte o sută și o mie de cărări ale vieții, atât de cele de știință, cât și altfel lucrătoare, ca: negoțul, industria, meseriile, întreprinderile mari...

E aceea ce fac căpușele, care se vâra în cojocul bieteii oi, își înfig capul în pielea ei, și sug și sug la sânge din vinele blândului animal, de-l vezi numai tânjind, slăbind, prăpădindu-se — dacă nu bagi lucrul de samă la vreme, și nu începi pieptănarea oii și spălarea ei cu apă în care ai pus leacul stârpitor de căpuși...

Ei, bine, această pieptănare a trupului poporului german, pentru a-l curăți de ploșnițele și căpușile evreești, — s'a început în Germania prin aducerea lui Hitler la putere.

Acesta a ridicat cu dârzenie steagul apărării naționale și creștine, împotriva cotropirii evreești, — și a avut marele noroc să fie înțeles de marii întreprinzători germani, cari se vedeau subsăpați și primejduiți de lucrarea de soboli a viclenilor Evrei, — și au sprijinit pe Hitler, ca pe un binevoitor și binefăcător al neamului german, al țării sale!

Iaca pentru-ce, Hitler nu poate fi luat în deșert, nici urât, de un Român înțelegător. Dimpotrivă, luat, în privința asta!, ca pildă și pentru „politica“ ce trebuie să o facă neamul nostru în țara lui.

În Germania nu se calcă drepturile altora, ci — poporul german, oaia suptă de căpușele evreești, — se deșteaptă, se scutură, se scarpină, se piaptănă și trimite în focul cel curățitor, gadinile mizerabile ce-și vâraseră adânc capurile în pielea sa!

Iată ce măsuri de „deparazitare“ (de curățire de păduchi), a luat guvernul lui Hitler până'acum: (pe lângă cele arătate în numerii trecuți):

Dacă a arătat drumul spre hotare pentru jidanii allași că șed fără lege și fără drept în țară, — în același timp a dat poruncă Consulatelor germane, din țările vecine, că — să nu mai pună viza de intrare în Germania pe pașapoartele nici unor jidani din afară!

La măsura asta au strigat: oi, veii sule și sule de jidani din Cernăuți, cari erau gata a merge după ghișeturi și mărfuri în Germania, la „frații“ lor...

Alta. În Bavaria (deocamdată începe capul acesta de țară, cum ar începe la noi Transilvania în România), s'a hotărât că — judecătorii evrei nu mai sunt lăsați să judece în pări criminale și disciplinare (fiindcă se lasă cumpărați și înșală), iar Procurorii și locșitorii lor de neam evreesc, nu mai pot pune hotărâri pentru dare în judecată (fiind oameni de neîncredere).

— Judecătorii evreii dela Tribunalele de comerț (negoț) vor fi înlăturați pe măsură ce se poate. (Și ca să se „poată“, le vor căuta felul de a fi, și, dacă nu altfel, vor fi trimiși în penzie cât de tineri. Mai bine le aruncă statul o coajă netrebnică, decât să-i mai lase în slujbă, unde strică tot prin necredința și neomenia lor.

— La Berlin era să se judece zilele trecute un proces de excoherie (înșelătorie), și cel chemat în judecată, un hitlerist, a spus că nu poate primi să fie judecat de acest tribunal, văzând un jidan între judecători! Și s'a amânat judecarea.

— Guvernul dela Berlin a cerut să i se arate numărul slujbașilor evrei, și cari slujbași sunt știuți ca comuniști. Și au fost dați afară!

— Iar numeroși Evrei cari au fost aflați că fac politică și propagandă împotriva statului german, au fost aruncați în temniță!

Acestea sunt câteva știri ce le pescuim la întâmplare, — dar cele multe nici nu se pot număra.

Un lucru se vede: Stăpânirea național-socială creștină alui Hitler, a luat măturoiul și cu o mână stropește ploșnițele cu sublimat, cu alta mătură, să se curețe locul de ele.

Iaca pentru ce noi spunem, că: aceea ce Germanii fac azi la ei acasă, e un lucru de laudă și — pildă chemătoare sănătoasă, pentru toate neamurile creștine!

EVREII ZBIARĂ!

Abia a scuturat Germania câțiva perciuni și a scos din culcușurile lor câteva ploșnițe puturoase, și — huu! răsună codrul de gazete jido-vești, și ele au pus în mișcare ji-

dovimea din America să urle pesie tot pământul.

De aceea pe ziua de Luni 27 Martie s'au pus la cale în New-York numeroase întruniri de protestare (ridicare de glasuri potrivnice) față de „prigonirea“ Evreilor din Germania l..

Așa! Căpușa are dară dreptul să se plângă, că oaia nu vrea s'o mai lase în cojocul ei!

— Ca semn care să miște inimile, hahamii jidanilor Americani au hotărât, că Luni să fie zi de negru post; magazinele (prăvăliile) să fie închise după amiaz (adecă nainte de amiaz și-au făcut ghișetul, și după amiaz se culcă să doarmă una bună, în semn de „jale“ pentru jidani din Germania...), — chiar automobilele de piață (conduse de jidani) vor sta nemișcate 1 cias în semn de jale (ca cu atât mai bine să fugă jidanașul dela volan, după somnul tras în ciasul de „jale națională“).

Un „comitet“ de „frunțași“, (înțelege: de cei cu lanțuri mai groase pe burtă și cu perciuni mai zdravăni la urechi), — au adresat o Scrisoare-chemare către oamenii politici, către învățători și preoți (?! Auzi, auzi!), ca toți să ridice glas împotriva prigonirii mieluşelilor de jidani din Germania, — cari, precum vedem din știrile de mai sus, au umplut și tribunalele și procuratura și slujbele de obște ale Germaniei l..

Mai mult: Ei cer ca guvernul american să răspunde pornirilor din Germania, numind ca *Ministru al Americii la Berlin un Evreu!*

— S'a dat cuvânt de ordine (poruncă) ca Evreii să nu mai cerceteze Cinematografele (americane) cari vor rula (juca) filme germane și să nu mai între în restaurante germane l..

— Cei din nenorocita Polonie, — mare ploșnișar, — au hotărât tot pe Luni 27 Martie, (așadar pe-o mână, pe-o comandă cu cei din America!), ca în toată Polonia să se țină mari manifestații împotriva prigoanelor din Germania!

Parlamentul — trimis la plimbare. Nitică dictatură — cât de bună...

— Și un rău pentru noi. —

Hitler și-a pus ca punct de competență al guvernării sale: stârpirea comunismului, ca fiind acesta veninul care, lăsat se desvoalte de sine, destramă trupul neamului, îl putrezește, îl preface într'un stârv în care au intrat legheon de vermi ce-l mănâncă de via.

Jidanilor asta le place, căci vermii cari s'ar hrăni vremi îndelungate din trupul doborât și trecut în putre, a marelui popor, ar fi ei, — așa cum au reușit să doboare pe și mai marele popor rus, în care valurile lor de vermi se hrănesc azi ca nicăiri în lume de bine.

Iar pentru a face în țară ordinea care se cere, — Hitler a spus: N'am vreme de multe „desbateri“, chibzueli și târgueli cu vorbăreții „partidelor“ politice în parlament! Eu vă cer să-mi dați *puteri depline* de a conduce lupta de însănătoșire a neamului, așa cum eu înțeleg și aflu de bine să o fac, cu întărire numai dela Președintele Hindenburg.

A cerut aceste *puteri depline* parlamentului, și i s'au dat aceste *puteri* nu numai de partidul său hitlerist, ci și de celelalte partide patriotice germane, cari toate văd că Hitler vrea binele neamului său german, și curățirea lui, spălarea trupului lui și însănătoșirea.

De aceea a avut pentru sine 441 de voturi și numai 94 contra.

După ce i-s'a dat această putere, de a conduce dară statul după cea mai bună a sa chibzuială, Hitler a trimis pe deputați acasă, pe vreme nehotărâtă, adică nu-i va mai chema la șezători în moara de vorbe ce sunt parlamentele azi, — decât când chiar va fi nevoie de ceva lucru mare, când el și Hindenburg vor crede de bine a mai auzi și cuvântul parlamentului.

E o *dictatură* — domnia voinței unui ori doi oameni, — dar o *dictatură* ce va fi spre binele poporului german, și — spre răul nostru!

De ce? Că acest mare German va mătura acum paraziții (păduchii) evreești cu șapte mături, — și aceea toți spre România, și spre Polonia se vor scurge!

Căci la noi guvernele le țin hotarele deschise, ca solilor fericii și-i primesc cu... brațele largi ca pe mare noroc...

Doamne, când vei turna și în inimile cărmuitorilor noștri nițel sânge hitlerist și în creierul lor nițică gândire hitleristă?

Spânzurați în piață.

Hitler vorbind în nou deschisul parlament, a ajuns a grăi și despre focul ce a fost pus mândrului palat al Parlamentului german, — azi un morman de ruine. El a spus: Acest fapt dovedește și miopilor (celor ce văd pân' la vârful nasului), că ce ar avea să pătască Europa, dacă ar ajunge să biruiască în ea comunismul! Precum au dat foc mândrei noastre clădiri în care se sfătuiau aleșii țării — în care au fost primiți și ei, — așa ar aprinde toată clădirea statelor înseși prăbușindu-le în ruine, ca apoi pe de-asupra ruinelor să zboare corbii lor hrănindu-se din trupul doborât și putrezit al neamurilor.

Pentru aceea, — a zis Hitler, — cei ce au dat foc Parlamentului nostru, vor fi în curând spânzurați în piață publică, în vederea tuturor!

Place o astfel de pășire bărbătească!

Svastica, — steag național.

Hitler ajuns la putere cu semnul svastice, — îi face loc de cinste și pe steagul țării. Anume: Steagul „republicei“ este înlăturat și ridicat iară ca steag al țării steagul vechiu împărătesc.

Dar acest steag are două înfățișeri: În lăuntru în țară se pune pe el și semnul „Svastica“, l — iar în afară din țară steagul (pus pe ambasade, pe legații, pe conzulate), va a fi acelaș dar — fără svastică.

Sunt încă tari!

Comuniștii în Germania își simt genunchele hitlerist pe pept, — dar încă tot sunt tari.

Zilele astea au fost alegeri pentru parlamentul Prusiei (cea mai mare între țările din cari e formată „Germania“, avându-și și ea, ca și celelalte, parlamentul său deosebit, pe lângă Parlamentul cel mare din Berlin, care e pentru toată țara).

Ei, bine, în Parlamentul Prusiei au intrat 63 deputați comuniști, — pe lângă 211 hitleriști.

Până-i va turti Hitler de tot, mai are de lucru.

De ce au învățat copiii noștri carte?

Nu știm fi stăpâni în țara noastră.

Neamul nostru românesc se înfărește mult prea încet și prea slab în hotarele alipite la România liberă de mai nainte. Am fi așteptat ca după venirea stăpânirii românești în Ardeal, Bănat, Bucovina și Basarabia, în 5., cel mult în 10 ani, să vezi, dacă nu toate slujbele de stat, județene și comunale, cuprinse de Români, dar cel puțin 60-70-80 la sută negreșit, — căci cu atât este puterea românească mai mare ca a celorlalte neamuri, rămășițe ale stăpânirii străine, pe acest pământ.

Și și unde neamurile străine sunt, pe câte un petec de țară, ele mai numeroase, slujbele trebuiesc date fiilor poporului nostru, pentru-că acei străini nu au fost aci de baștină, ci aduși și întăriți în chip măiestrit printre noi, ca să spargă stâncă puternică românească de pe acest pământ!

Bucovina, când a rupt-o tălăhărește împărțutul Austriei la 1775 din trupul viu al Moldovei, era locuită numai de Români curăți! Politica austriacă a dat acolo drumul la puhoie de Ruteni, de Nemți și de Jidani, și în 133 de ani au făcut să

ai acolo cam jumătate străini. Și de mai stăpâneau, în altă o sută de ani, făceau ca mormântul lui Ștefan cel mare, să fie un corp strein pe pământul Bucovinei, unde el, la înmormântarea sa cea cu pompă împărătească și cu jale adâncă creștinească, nu auzea glas străin din hotar în hotar în draga-i țărișoară...

În Basarabia tot așa! Când Țarul Rusiei Alexandru nesățutul, o rupse hoștește la 1812, din trupul aceleiași Moldove, — fără să fi fost vre-o pricină sau războiu între ele, ci așa din senin, cum sare hoțul la tine în drum și-ți zmulge căciula din cap sau cojocul din spate, — Basarabia era curat românească! După 120 de ani de suferință sub genunchele muscălesc, e — aproape jumătate amestecată de străini: Ruși, Jidani (mai ales jidani) și alte porodițe.

Așa Ardealul nostru, noi eram aci de o mie de ani când au venit Ungurii. După altă o mie de ani, ei se viriseră mai ales în orașe, apoi, în unele părți, și la sate, încât sunt și ei în Ardeal cam pe jumătate cât noi.

Dar și colo și dincolo, vădit că dreptul asupra acestui pământ e al nostru, ei sunt numai oaspeții împinși de vremi blăstămate printre noi, peste noi, și ținuți de stăpâniri dușmane pe gâtul și pe trupul nostru. Stăpânirea românească de acum ar trebui să lucreze cu putere la „deparazitarea“ noastră (la curățirea de gadinele străine și nesuferite).

Poporul nostru, care înțelegea în chip firesc, că acesta e rostul noii stăpâniri: ca să-i vină într'ajutor, trimise îndată ce ajunse domnia românească pe aici, valuri-valuri de copii ai săi, să învețe carte, ca să fie de ajutor stăpânirii naționale a umplea slujbele cu Români și a curăți cât mai curând vechiul pământ, macar de roiul de străini ce erau cuibăriți în slujbele de tot felul ale țării, județelor, comunelor.

Dar ce dureros se desamăgește poporul nostru!

Azi, după 15 ani de stăpânire românească, scaunele de slujbași în Ardeal, ca și în Bucovina și Basarabia, sunt ținute încă de uriaș număr de străini. — Și acolo, unde ar trebui să avem azi 70-80 din sută slujbași români, avem chiar din potrivă, 70-80 la sută tot slujbași străini, pe vechii noștri apăsători!

Iaca ce se arată, de pildă, despre județul Maramurăș. — județ fost pe vremuri floare de neam românesc, din care s'a ridicat mândrul Dragoș, care nu putea suferi jug strein pe gâtul său și al poporului său și a trecut cu un mare număr de frați peste munți și a întemeiat noul stat liber românesc Moldova! Dar iaca ce vedem azi în Maramurășul cel cu așa de frumoasă poveste națională:

Numărul covârșitor mai mare al

slujbașilor dela Căile Ferate, ca și dela Postă și Telegraf, în Maramurăș, este tot străin: unguri și jidani maghiari

Notarii comunali sunt 90 la sută străini, și doar 10 la sută Români.

La Tribunalul din Sighet, un singur slujbaș e român, ceilalți unguri și ruteni maghiarizați! Până și temnița lăsată pe mâna lor.

La judecătoria din Sighet, ca și din Vișăul-de-sus, plin de unguri. La primăria din Sighet, la Administrația Financiară, la Percepții, stup străinii!

Așa că, în Maramurășul lui Dragoș, și azi, după 15 ani de domnie românească, sun 88 la sută tot străini, vechii noștri satrapi, — în vreme-ce sute și sute, ba mii de tineri români, cu cari anume au cheltuit părinții lor să-i învețe carte, ca să aibă stăpânirea românească pe cine să pună în slujbele de obște, — stau și se uită la diplome și trebue să-i țină părinții mai departe în cheltuiala lor!

Cum nu văd guvernele dela București aceste stări păcătoase și nedrepte, nici atunci când Ardeleni sunt la conducerea țării, — nu mai pricepem!

„SKODA.“

Sau: Măsura netrebniciei noastre... Ținem pe palme pe șpioni, dacă ne dau și nouă grăunțe din cele jăfuite tot dela noi, chiar cu știrea noastră...

Săptămâna trecută și-a avut furtuna sa politică răsunătoare:

Cum statul nostru nu are o Fabrică de arme și muniții (că pe care o are, nu vreau domniilor s'o pună în lucrare... De ce? Pentru-că de-aci le-ar fi greu a primi mita cea mare, dar dela o fabrică străină, o primesc și nu știe lumea...), — cum n'avem Fabrică, comandăm din străinătate, îndeosebi însă dela Fabrica „Skoda“ din Cehoslovacia, fostă în Austria. Fabrica Skoda își ține în București o mare cancelarie de mijlocire: aci să se dee comenzile, aci plățile, aci tot, căci e cancelaria ei, ca și cea de acasă.

În capul acestei cancelarii, Fabrica a trimis pe un fost ofițer austriac, Seletzky.

Acesta primea comenzile (cerețile de arme și muniții) dela încrezuții guvernului, și se lega să le facă, dar din cale afară scump! Ce putea face cu 5 milioane, își făcea cu 7, ca să aibă de unde da, „șperțuri“ (mită, bani stricăciunii) la cei cari îi făceau parte de comenzi așa de scumpe! Că el nu da mită din prețul adevărat al armelor, ci cu suma socotită ca mită, scumpea prețul. Cu alte cuvinte: mita, plata necinstei, tot noi o plăteam...

Așa omul știindu-se legat de cei tari și mari cu astfel de legături, își îngăduia multe, că știa că nu se

vor atinge de el, ca să nu-i deie pe gura lumii...

Așa și-a îngăduit să — înșele statul la dare cu sume mari. Oamenii fiscului, având și ei parte unde descopăr astfel de înșelăciuni, s'au dus înainte cu vre-o 12 zile la marea cancelarie alui Seletzky, cu împuțernicire dela Procuror, ca să caute ce-i cu darea ascunsă? Acela a trebuit să-i lase să se uite prin cărți, prin dulapuri, prin lăzile de fier...

Umblând așa, oamenii fiscului au dat în cancelaria lui Seletzky de multe hârtii, care cuprindeau secrete (taine) de ale armatei, cari n'aveau nici o legătură cu comenziile de arme!

Dar asta ce-i? și-au zis. Aici să știți că e cancelarie de spionaj, nu numai de arme! Au pus mâna pe o parte din acele hârtii, iar fiindcă mai erau și nu le puteau cuprinde îndată pe toate, au chemat parchetul militar, care a văzut și el că aci e lucru necurat și neiertat, și — au pus peceți oficiale pe lăzile de fier în cari au aflat astfel de hârtii, și au luat cheile lăzii la ei, până să vie mai mulți să le cerceteze cu răgaz.

Ei au găsit acolo și scrisori de-alui Seletzky către Direcțiunea Fabricii sale de acasă, în care spune: Dați atâta și atâta, ca să căpătăm noi comanda, căci am de dat „lemnului“ o sumă așa și așa de mare, „cauciucului“ atâta, „Ypsosului“ atâta...

Asta era limba tainică a lui cu mai-marii săi; sub vorba „lemn“ înțelegea pe cutare bărbat politic ori ministru, sub „cauciuc“ pe altul, sub Ypsos pe altul, și așa pe toți îi are pomeniți în scrisorile sale, cerând pentru ei sume mari, ca să aibă de ce să le deie lor fabricarea armelor scumpe (și nu fabricarea românești din țară, care stă și doarme în lipsa de lucru)...

Că cine e domnul „lemn“, cine „cauciuc“, cine „dracu“, cine „îngerul“ (înger pentru ei, și — drac pentru țară), asta se arată într-o cârtică anume, zisă „cifru“, adecă „deslegător“ de astfel de ghicitori, sau „cartea pe visuri“ a norocoșilor cari noaptea numai visau și ziua li se izbândeau visul în pungi pline de aur...

Ei bine, asta n'o putea suferi Seletzky, ca comisia aceea care avea ca să vie mâine ori cel mult poimâine iară, să deie acolo de cârtică tăcutoare de așazisul „cifru“, precum și de alte taine ce mai avea el acolo, unde avea și taina cifrului...

Și atunci, sfătuit, se zice, chiar de vre-unul din cei ce începuse a tremura de frica descoperirii, care va arăta lumii cine-i domnul cel de „lemn“, cine cel de „cauciuc“ și ceilalți unși pe labe și pe buze din uriașele „șperjuri“, — s'a dus și a rupt pecețile oficiale de pe șta cancelariei și cele de pe lada de fier din lăuntru, și având el și al doilea rând de chei dela lada de fier, cu acestea a deschis și a

sterpelit „cifru“ „cartea visurilor de noroc“ și și scrisorile cari îl dovedeau ce spion primejdios este ell.

Când s'au dus de nou oamenii stăpânirii, mai ia cifru și scrisori, dacă ai de unde! Pecețile rupte, lada golită!..

Intrebat: Acesta ce-i? a răspuns că.., o fetiță a lui a rupt pecețile de pe ușă, jucându-se.. Iar de pe lada le-a rupt el, că avea lipsă de unele lucruri ce i se încuiaseră acolo!..

Lucrul s'a aflat. S'a adus vorba în Adunarea Deputaților, de Dr. Lupu și de capii partidelor politice, și s'a făcut vâlvă mare, că suntem dați cu tainele armatei pe mâna spionului austriac! El sub cuvânt că vorbește despre arme, se vede că își făcuse legături prin Ministerul Armatei și pe la Marele Stat Major, de-i dădeau hârtii secrete (taine) de-ale Armatei, pe care numai le poțea. Și sub cuvânt că e omul de încredere al fabricii de arme, unde ni-se lucrează, el ne spiona până în răunchi!

În urma scandalului de 2 zile în parlament, spionul a fost arestat.

Dar cum? Nu pus în închisoare la Jilava (închisoarea militară), ci aci la Marele Stat major, ținut într-o cameră (odă) care e locuința unui Comisar regal, așadar cameră domnească!.. Și pusă sentință la ușă. Dar el înlăuntru, stă ca un domn. El n'ar putea ține în camera în care e pus vr'un ofițer, când e arestat!.. El trebuie ținut pe palme!

O mie de bănueli plutesc în jurul lui... Parcă i-se dă prilej să tâlcuiască lucrurile, așa fel, ca să nu bage în zamă pe cei vinovați, — căci să vede că s mulți și mari-mari, și sus-sus! „Ghici ghicitoarea mea că cine-s? Și dacă-s așa de sus puși cei ce au avut folos de mita spionului, — apoi se cocolește lucrul, ca să nu se descopere uriciunea...

Lumea strigă pe Procuror: Trage-l de limbă să-i spună pe mișei! Și toată lumea așteaptă, dar îi tot scade nădejdea, când vede cum spionul și înșelătorul statului și al țării, e ținut ca ou roșu în „închisoarea“, care numai închisoare nu e.

Iaca de ce nu lucrează Fabricile din țară, ci — dăm totul la fabrici streine, cât de scump!.. Că trebuesc multe sute de milioane la ticăloși de cei sus-sus puși și la cei din jurul lor...

Și iaca de ce spune lumea că suntem slab înarmați, căci astfel de fabrici, cari ne văd ce putrezii suntem ne trimit și marfă rea, căci știu, că nu cutezi a le băga de vină, c'apoi îți aruncă în ochi: Pentru cât mi-ai dat, nu ți-am putut face mai bun! Ce era să fie bun, a lunecat în buzunarele voastre de oameni stricați până sus-sus...

Vom arăta în numărul viitor, ce a ieșit din toată nemernicia asta!

A reapărut gazeta „Pământul Strămoșesc“ în Iași, Str. Florilor, 26.

„Astra“ Orăștiei, la sate.

După reușita conferință a Despărțământului Orăștie al „Astrei“ la Romos, — trimișii ei au cercetat Sâmbătă și Duminică trecută alte comune din jur: Sâmbătă (Înfrînarea Domnului) a mers ca delegat (sol) al comitetului la Cugir, d. prof. Ciomaș, vorbind la „Ateneul Popular“ în fața a numărös popor, despre „Rugina grâului și lupta contra ei“. — Au mai vorbit dnii: preot E. Armean și Not. C. Ducea; 2 coruri conduse de inv. Lupu au cântat. — Poporul foarte mulțămii.

— După masă, d. Prof. Ciomaș, a fost la Sibot, vorbind despre acelaș lucru, apoi d. S. Viorel. De față preoții și popor, cari au primit cu plăcere îndrumările bune.

Duminică, 26 Martie, d. prof. Ciomaș a fost la Căstău, vorbind în biserică despre Rugina grâului, din punct de vedere și moral și economic; a vorbit și d. preot O. Andrei. Popor mult și dnii învățători.

După masă la Pricaz au vorbit în Școală dl adv. Al. Herlea, despre Cooperafia la sate, dl Ciomaș despre Rugina grâului, apoi dnii: preot Ardeu și d. not. Ivășcoi. Popor numeros, care a rămas mulțămii.

— În Beriu a mers în numele Astrei d. Duminică d. prof. Victor Jacob vorbind poporului despre noua Mare Insoțire creștină înființată de curând la Cluj „Frăția Ortodoxă“ și scopul ei nobil de a cultiva simțul frăției în popor și apărarea credinței lui drepte, — iar d. Ion Lăzăroiu a vorbit despre „Credit și conversiune“. Un grup de elevi de Liceu a cântat câteva cântece în cor și a recitat poezii, foarte plăcute. Elevii Moșoc (cl. VII), Jidav și Vonica, au declamat și cântat solo spre plăcerea tuturor. — Elevii Școlii primare din comună s'au produs și ei foarte drăguț și reușit cu cântări, recitări și declamări. Programul a durat până la ora 6 d a.

Dl inv. dir. Stăneasă a salutat pe soii „Astrei“ la sosire și le-a mulțămii la încheere. — Toată lumea a rămas mulțămii.

Duminică viitoare (2 April) va avea loc în comuna Pricaz desfășurarea unui program aranjat de Desp. „Astra“ Orăștie. Corul mixt al Liceului și Gimnazului de fete va cânta la sf. liturghie. Iar după liturghie va avea loc desfășurarea programului, sfând din coruri, muzică și recitări executate de un grup de 30 elevi. Dl Dir. Aron Demian președintele Despărțământului, va vorbi despre: „Rolul Bisericii în trecutul Neamului Românesc“. — Va fi o frumoasă sărbătoare sufletească pentru poporul din fruntașa comună.

— Scoatem cu plăcere la iveală această afat de zeloasă muncă a „Astrei“ dela Orăștie.

NOUȚĂȚI

Despărțământul „Astra“ Orăștie, invită la Conferința dlui Prof. Univ. Dr. Alexandru Lăpedatu, ft. Ministru, membru al Academiei Române, despre „Mihail Kogălniceanu și Alexandru I. Cuza“ în ziua de Sâmbătă, 1 Aprilie a. c. orele 8½, seara în sala festivă a liceului „A. Vlaicu“. — Intrarea liberă.

p. Comit. „Astra“ Ar. Demian.

„PATRIA“ — ziarul Partidului Național Ardelean, care a început a se tipări la Sibiu de-odată cu așezarea acolo a Conziliului Dirigent, având în frunte ca Director pe scriitorul I. Agârbiceanu, iar ca Redactor rasp. pe Dr. Sebastian Borșemisa, și care peste 3 ani s'a mutat la Cluj, — a împlinit 15 ani de viață! Frumos timp în viața grea a gazetăriei române în Ardeal!

Din acest prilej ziarul a scos un număr sărbătoresc care a trezit mirarea plăcută chiar și a marilor ziare din București, care n'au văzut încă ziar românețesc de 52 pagini, cât e „Patria“ jubilară! — Numărul e foarte bogat în articolași de bună urare dela toți fruntașii politici nu numai ai partidului Național ardelean, în frunte cu dl Iuliu Maniu și Dr. Al. Vaida, ci și dela cei țărâniști, în frunte cu Mihalache. Toți sunt dați cu fotografiile lor.

Suntem bucuroși a fi putut trăi un astfel de „iubileu“ gazetăresc, și dorim ziarului, conducător în presa partidului, să ajungă cu noroc și iubileele viitoare, putând totdeauna arăta poporului românesc șir strălucitor de isbânzi naționale, la cari și el a ajutat în măsură mare prin scrisul său, prin îndemnul său!

Conferința dlui Dr. Mihailă ținută Sâmbăta trecută în sala Liceului nostru din loc, a dat lumii laice în treburile medicale, un prețios mănunchi de cunoștințe despre neînduratele boale: Oftica, sifilisul și cancerul, povățuind lumea cum să se păzască de ele, căci rău de moarte sunt ele pentru neamul nostru. — Dl Dr. Mihailă (medic de circumscripție în Orăștie) a fost viu felicitat pentru conferința sa, iar d. vicepreședinte al Despărțământului, prof. V. Iacob, i-a adus mulțămii în numele Comitetului.

Babe furioase. Se știe că în fiecare an spre sfârșit de iarnă, „babele“ luate de vârtejul văzduhului, fac câte-o „călătorie de plăcere“ călare pe nori, — și atunci își scutură penele peste fața a tot pământul în chip de fulgi de zăpadă ușori și neputincioși. Cum ajung pe pământ, ei nu peste mult se prăpădesc, pierind și lăsând să ridă pe urma lor razele căldicele de soare.

În anul acesta, ce li-s'a întâmplat, ce nu, cine le-a fi supărat, cine s'a fi strâmbat către ele sau le-a făcut nas lung, — destul că „Babele“ s'au infuriat și au fost rele

și urite cum nici odată nu s'au văzut. Ele au început a-și scutura asupra pământului nu numai „penele“, ei a trânti în capul lumii norii întregi de sub ele! Și făcură să avem săptămâna trecută curată iarnă grea, în prea multe părți din țară. Îndesebi Bănățul a fost pământul pe care s'a supărat babele și au trântit asupra lui atâtea „pene“, încât pe alocuri s'a îngroșat stratul lor până la înălțime de 2 metri de zăpadă. Așa și prin Moldova, la Buhuși, Panciu, Dorohoi, apoi la Călărași, Bazarjic și Brașov. Trenurile au fost oprite în drum! Și a trebuit să treacă zile bune, până să se deschidă iarăși liniile, — ca la Crăciun! Acum furia a trecut și vremea e iarăși primăvărată.

Molima de gripă și turbare face stricăciuni mari în județul Cernăuți. Prin sate e plin de câni turbați, — nu se știe din ce le-a venit boala rea, — și gripa între oameni asemenea. De aceea deregătorile au luat aspre măsuri pentru nimicirea cânilor turbați, — și altele pentru a pune stavila boalei de gripă. În acest scop deregătorile județene au deschis în comune 16 „ambulatorii“ (mici spitale) în cari oamenii primesc sfat doctoresc și leacuri gratuite (fără plată).

Ciasul fără noroc l'a pândit pe bietul sătean Pavel Juc din Nemțeni (jud. Lăpușna) zilele trecute. Venind în căruța sa dintr'un sat vecin și ajungând pe podul ce duce peste o baltă mare de lângă Prut, caii s'au spăriat chiar pe pod și au sărit de pe pod, căzând cu trăsura în balta mare (formată de apele Prutului ieșit dincolo de pod). Omul ce se afla în trăsura, luat de Juc pe drum, a scăpat cu viață, dar bietul stăpân al trăsurii s'a înecat... Trupul lui a fost dus de șuvoiul de apă, în Prut.

Chibritele — l'au ars... În Târgul-Murăș umbla prin piață un copil andru, Kakaș Pal, vânzând chibrite la cine dorea. Le vindea mai ieftine ca în prăvălie. Un polițist l'a urmărit, a văzut unde merge și de unde iese iară cu alte pachete și — luându-l de scurt, și mergând la el acasă, a găsit o prăvălie întregă de chibrite și pachete de tutun, și pânzării și lucruri de mântărie... Ca la un mare negustor... Ce era? O bandă de tineri ce spărgeau și furau și adunau și vindeau. Trai ușor. Soții lui: Benkő Ferenc, Pap József, Szabó Ferenc, Kis Simon și alții toți sub 20 de ani... — Sunt toți arestați. Chibriturile i-a ars.

Vânt turbat, zis „Ciclone“, a decă cu furioase vârtejuri. — s'a deslănțuit săptămâna trecută asupra a lor 2 state din America de Nord: Tennesse și Missouri, făcând uriașe pagube cu prăbușiri de case, de edificii economice, de tot felul. S'au cules după trecerea lui 23 de morți și 350 de răniți în satele peste care s'a rostogolit uriașul val-vârtej.

Soarte de zburător. Un avion de călători a căzut în 26 Martie asupra unei comune din California (America). Dela rezervorul (vasul) de benzină, care s'a vărsat, au luat foc 3 case. Au ars scrum conducătorul aeroplanului și 2 călători, apoi 11 inși din cei din casă. De tot 14 inși și-au găsit moartea cea cumplită, a fi arși de vii, pe urma acestei prăbușiri de aeroplan.

Numărul viitor al „Libertății“ se va trimite de aici ca număr de Paști (12 pagini) Marți, 11 April, și se va afla în toate postele în Joia mare.

RĂZBOIUL

Japonia

Își merge drumul său, fără a privi la dreapta sau la stânga, sau înapoi, la ce fac domniile din Liga Minciunilor (zisă a Națiunilor):

Ei, după-ce au cucerit ținutul Iehol întreg, se află sub marele zid chinezesc, — după care se află așazicând inima Chinei.

Acum Generalii japonezi au cerut voie guvernului să treacă dincolo de zid, spre a risipi trupele chineze din acele părți.

Chinezii sunt slabi, armată cu picioare de lut. Japonezii trec prin zidul lor, ca prin zid de — lut...

Ei au mișcat numai avantgarda (trupele ce merg nainte spre cercetarea locului) și aceea ea singură, deși grosul trupelor e la spatele avantgardei, — a străpuns „frontul“ (de mămăligă) al Chinezilor în 8 locuri.

Trupele chineze s'au retras spre Peking (orașul conducător) inima țării, lăsând vre-o 1000 de prizonieri în mâinile dirjilor Japonezi.

Ii vor lovi aci în inimă, în capitala lor Peking, pe slăbănogii chinezi.

Doctorului Šváby, nu-i place slujba și vorbirea românească!

Am spus în numărul trecut, că de sfintele Rusalii, — așa fiind îndrumarea cu gând bun economic, a Ministerului de Agricultură, — se va sărba în toată țara „Sărbătoarea Pomului“, — prin aceea, că se va aduna lumea din comune la un loc potrivit, unde se va vorbi despre marele folos al pomăritului și de sănătatea pe care o dă omului mâncarea de poame și de derivate (lucruri pregătite) din poame. Apoi se va sădi o altoaie sau mai multe în vederea tuturor, ca să învețe cei ce nu știu, cum se așează o altoaie în pământ, dacă e să se prindă și să se desvolte frumos, spre bucuria și folosul celui ce a pus-o.

La noi în Orăștie primăria a invitat pe conducătorii școlilor și a bisericilor și a deregătorilor din loc la o constătuire pe Joi (23 Martie) la primărie, pentru a ne înțelege asupra programului acestei sărbători de bine pentru toți și a locului celui mai potrivit unde ea să se facă.

Unii au propus că să se facă pe locul liber dintre casele Orbonaș și Școala primară de băieți. Alții, având în vedere frumoasa grădină ce o are biserica ortodoxă la dreapta sa, să se pună altoaia sau altoile acolo, că au lărgământ de desvoltat.

Di Director al Liceului Aron Demian a spus însă, că locul din mica piațică nu-i bun, că nici sărbarea nu s'ar face bine așa în drum, tulburată de trăsurile ce se scurg mereu, dar nici altoaia, după așezare aci, n'ar fi scutită cum trebuie, — și de aceea d-sa a propus că locul cel mai potrivit ar fi Curtea Liceului, care e largă și primitoare. Și locul însuși, fiind Liceul Școala Statului, e un loc ce trebuie să fie la fel plăcut tuturor cetățenilor orașului nostru, ca loc neutru și al tuturor, ce e. Propune acest loc tuturor pentru șositoarea sărbare.

Care nu-i fu și d-lui Director Demian, — care făcuse această propunere cuminte și iubitoare de pace și bunăînțelegere între toți locuitorii orașului, cei de felurite națiuni și religii, mirarea, când îndată se ridică Doctorul Šváby, și spuse că sărbarea nu-și va atinge scopul dacă ea nu va fi făcută de fiecare biserică unde ea dorește, ca acolo să audă fiecare învățătura despre pomi în limba sa și slujba pentru pomi, de aceea d-sa propune că fiecare confesiune să-și facă sărbarea deosebit, unde ea își alege locul.

Oamenii cu bun simț au rămas mirați de această pășire a doctorului, căci a-i face pe voie, ar însemna să pregătești vre-o 6 agromoni cari să meargă să vorbească la fiecare biserică în limba ei, — căci vorbirea-lecție o va ținea un om de specialitate economică, agromonomul statului.

Adevăratul cuvânt care i-a dat d-lui Dr. Šváby înbold a se scula împotriva invitării în curtea Liceului Statului, era neplăcerea dumnealui de a asculta vorbiri în limba asta balcanică românească, dar mi-te încă și o binecuvântare a bisericii românești ortodoxe asupra pomilor...

Di Director Demian, foarte mirat, s'a ridicat îndată și i-a spus:

Eu, ca Român și credincios al bisericii ortodoxe, ar fi fost firesc să stărui, ca sărbarea să se facă acolo în frumoasa grădină de lângă biserica română ortodoxă, — ci tocmai pentru un gingaș simț de a nu jigni simțămintele celor de altă credință, am propus Curtea Liceului, ca pământ comun nouă tuturor, căci e teren al Statului, teren pe care de 14 ani decând conduc ea această Școală, încă nu s'a simțit jignit și umilit nici un tiner de alt neam și de altă religie, care cer-

cează această Școală. Căci noi nu facem, nici în curtea acestei școli, nici între pereții ei, șovinismul păcătos pe care d-voastre, stăpânii de eri a acestor ziduri, îl făceați în lăuntrul lor, când ne umileai, ne baljocoreai, ne prigoneai în chip neomenos și necivilizat!... Noi încă suntem poate mai atenți și mai gingași cu copiii d-voastre a streinilor, decât cu ai noștri, căci nu vrem ca ei să simtă în inimile lor, ce simțeam noi în ale noastre, sub mâna profesorilor voștri!...

Pășirea d-tale, d-le Šváby, e pentru mine și pentru noi toți, dovedă, că — în inima d-tale și a celor de o părere cu d-ta, clocote încă vechea ură și vechiul dispreț față de noi și neamul și limba noastră! — E semn că vechiul proces între noi și voi, nu a încetat, ci că îl doriți, îl provocați, îl căutați. Apoi află, d-le Doctor, că precum primesc și resping provocarea d-tale aci, așa vom primi și vom ști respinge și provocarea cea mare ce ați cerca să ni-o mai faceți vre-odată! V'am invitat pe terenul școlii noastre, ca pe loc al nostru al tuturor, și al nostru și al vostru, și cu regret văd că nu înțelegeți gestul, ci vreți vrajba și războirea. Le vom ști răspunde!

S'a sculat reprezentantul Școlii sășești, dl director Schelker, care a spus că Școala sășească și credincioșii Sași, ca cetățeni loiali, pașnici, ai țării, primesc bucuros propunerea de a merge la sărbarea cea spre binele tuturor, în curtea Liceului, teren neutru, pe care dumnealor îl primesc cu plăcere.

A mai băguit câteva cuvinte ca un fel de retractare d. Šváby, ca vajnic apărător al truției maghiare în sfaturile orașului nostru,

Și iaca, dintr'un prilej nevinovat și întocmit de bunul simț al Românilor, cât mai loial față de concetățenii din acest oraș, — Doctorul Šváby arată tuturor ce simte dânsul și coreligionarii săi, față de poporul român și limba lui. Ar fi consecuent ținutei sale să nu mai primească pâne „valahă“ ca medic al Școlii Medii de fete din acest oraș, — nici în casele acestor Români desprețuiți de el, să nu mai intre. Dar ni-se pare că, atunci când e vorba de asta, e foarte „dulce“ cu Românii și — știe „românește“ și chiar vorbește românește cu ei...

La sărbarea pomului, credem că va binevoi a nu se înfățișa, ca să nu fie stropit cumva cu vre-un strop de apă sfințită românească, pe urma căreia să i se facă rău...

Cei-ce scrieți redactorului nostru Dr. Ion I. Moța la București, în treburi de avocat sau pentru foaie, nu-i mai scrieți pe adresa veche, ci pe aceasta:

ION I. MOȚA

BUCUREȘTI

Căsuța postală 240.

De acolo își ridică posta zilnic.

Cel ce îl caută acasă, pentru a-l vorbi, îl află la: Str. Franklin Nr. 6 etaj 2. (Lângă parcul Ateneul Român)